

Bedrijfsvoering

Om de taken van de Hoge Raad uit te kunnen voeren, is een goede bedrijfsvoering essentieel. Onder goede bedrijfsvoering valt onder meer het organiseren van (digitale) werkprocessen, het aantrekken van de juiste medewerkers, het organiseren van informatie en kennis, het efficiënt inzetten van financiële middelen en het nemen van beheermaatregelen om de continuïteit van het werk te waarborgen. Daar hoort ook aandacht voor maatschappelijke thema's bij zoals het reduceren van de ecologische voetprint.

De organisatie

De organisatie van de Hoge Raad is een rechterlijke organisatie (art. 2 Wet op de rechterlijke organisatie) en bestaat uit drie zelfstandige onderdelen: de Hoge Raad, het parket bij de Hoge Raad en de directie bedrijfsvoering.

Op 31 december 2022 bestond de Hoge Raad uit de president en 37 raadsheren, inclusief zes vicepresidenten en drie raadsheren in buitengewone dienst. Ook is bij de Hoge Raad een griffier werkzaam. Op die datum werkten bij het parket bij de Hoge Raad: de procureur-generaal, de plaatsvervangend procureur-generaal, 22 advocaten-generaal en twee advocaten-generaal in buitengewone dienst.

Tot de directie bedrijfsvoering behoren de directeur bedrijfsvoering en de medewerkers van de wetenschappelijke, juridische en administratieve ondersteuning, het kenniscentrum, secretariaten, de afdelingen financiën, planning en control (FP&C), automatisering en informatisering (A&I), personeel en organisatie (P&O), communicatie en ook team veiligheid (BVA, Ciso, FG).

Hierna doet de directie bedrijfsvoering aan de hand van enkele thema's verslag van samenwerking en interactie binnen de organisatieonderdelen in het jaar 2022.

Digitalisering

De cassatieprocedure is inmiddels volledig gedigitaliseerd. Digitaal procederen is het uitgangspunt bij de sectoren civiel recht, strafrecht, als belastingrecht. Bij belastingrecht is het nog wel mogelijk voor burgers op papier te procederen. Ook prejudiciële vragen van rechtbanken en gerechtshoven kunnen digitaal worden gesteld. De interne werkprocessen zijn ook grotendeels gedigitaliseerd. In 2023 worden verdere afspraken gemaakt voor het digitaal overdragen van dossiers en stukken vanuit de rechtbanken en gerechtshoven aan de Hoge Raad. Bijzondere aandacht gaat bij digitalisering uit naar informatie- en ICT-veiligheid.

Kennismanagement

Kennismanagement speelt een fundamentele rol bij het werk van de Hoge Raad. Daarvoor worden diverse (juridische) bronnen aangewend, gedigitaliseerd en makkelijk vindbaar en toepasbaar gemaakt. Dit heet het HR Kennisplein. Het HR Kennisplein is binnen de Hoge Raad hét centrale punt waar alle informatie en kennis beschikbaar wordt gesteld en wordt gedeeld. In

het HR Kennisplein is de verzamelde content van uitgevers en overheden integraal te doorzoeken én is het mogelijk om documenten met elkaar te delen, voor zover dat past bij het rechterlijk domein. Zo is in 2022 het informatieaanbod aanzienlijk uitgebreid, is er aandacht besteed aan personalisatie en zijn nieuwe mogelijkheden toegevoegd om kennis samen te stellen en met elkaar te delen. Medio 2022 zijn ook de Raad van State en in het verlengde daarvan het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Bonaire, Sint Eustatius en Saba het HR Kennisplein gaan gebruiken.

Human resource management (HRM)

In 2022 is de krapte op de arbeidsmarkt ook bij het werven van personeel voor de Hoge Raad waarneembaar gebleken. Vanuit dat oogpunt is in 2022 gewerkt aan de ontwikkeling van arbeidsmarktcommunicatie, waarin het beter bekend maken van wat de Hoge Raad als werkgever te bieden heeft centraal staat. Dit zal in 2023 concreet vorm krijgen. Daarnaast is aangevangen met de (verdere of door)ontwikkeling van loopbaan- en opleidingsbeleid en diversiteits- en inclusiebeleid. Deze onderwerpen zullen in 2023 verder worden verkend en worden geïmplementeerd. In 2022 is ook een regeling getroffen voor het plaatsonafhankelijk werken; deze regeling zal in 2023 worden geëvalueerd.

Duurzaamheid

De organisatie van de Hoge Raad streeft duurzaamheid na in zijn bedrijfsvoering. Op het vlak van energie is het streven om klimaatneutraal te zijn. De warmte en koeling van het gebouw gebeurt door middel van warmte en koude opslag en daarmee zonder direct gebruik van fossiele brandstoffen, alleen elektriciteit. De elektriciteit wordt nu geleverd op basis van een (vrijwel) 100 % wind contract. Met ingang vanaf 2024 zal dit 100% zijn. Bij de aanbesteding van het intern vervoer worden twee brandstof auto's vervangen door één elektrische dienstauto. Al langere tijd zijn ook zogenoemde dienstfietsen beschikbaar voor intern vervoer. Het gebruik maken van openbaar vervoer (en fiets) door medewerkers wordt gestimuleerd en het gebruik van elektrische auto's wordt gefaciliteerd door een zestal parkeerplaatsen met oplaadmogelijkheden voor elektrische auto's. In 2022 zijn verder maatregelen genomen voor verdere afvalscheiding en voor het beperken van verlichting buiten kantooruren.

Integraal veiligheidsbeleid

In 2022 heeft het integraal veiligheidsbeleid vorm gekregen. De verschillende aspecten van veiligheid, zoals fysieke veiligheid, informatieveiligheid en sociale veiligheid zijn daarbij nader beleidsmatig uitgewerkt. Ook wordt door de beveiligingsadviseur (BVA) jaarlijks met management, raad en parket in de sectoren een risicoanalyse uitgevoerd. Hiermee staat het onderwerp 'veiligheid' stevig op de agenda.

Risicomanagement

Risicomanagement richt zich op het beheersen van de risico's die de doelstellingen van de organisatie van de Hoge Raad kunnen bedreigen. Compliance (voldoen aan wet- en regelgeving) is er een belangrijk onderdeel van. Verder gaat het om het beheersen van interne en externe risico's en het nemen van beheersmaatregelen om de continuïteit van de organisatie van de Hoge Raad te waarborgen. Daarbij kan worden gedacht aan onder meer het voorkomen van uitval van IT, het werven en behouden van voldoende kwalitatief personeel, etc. In 2022 is risicomanagement verder in opzet vormgegeven. In 2023 zal risicomanagement in een PDCA cyclus worden geborgd.

Communicatie

De Hoge Raad publiceert nu ca 99% van haar uitspraken. Daarbij is ook in 2022 gewerkt aan het begrijpelijk en toegankelijk maken van arresten en conclusies voor niet alleen het juridisch werkveld maar ook de bredere samenleving. De Hoge Raad is verder in 2022 gestart met het publiceren van een aantal 'oude' arresten van vóór het jaar 2000, inclusief de bijbehorende conclusies van de advocaten-generaal bij de Hoge Raad indien voorhanden of indien genomen. De Hoge Raad ziet het als zijn maatschappelijke taak om deze 'oude' ('mijlpaal') arresten van vóór het jaar 2000 online beschikbaar te stellen.

Overzicht zaakgegevens

[Bijlage 1 totaaloverzicht zaakgegevens 2022 \(pdf, 238 kB\)](#)

Personele bezetting

Hieronder is een overzicht weergegeven van de formatie van de Hoge Raad – uitgesplitst naar organisatieonderdeel per 1 januari 2022 en 31 december 2022 en de gemiddelde bezetting gedurende het hele jaar 2022.

Personele bezetting Hoge Raad 2022

FORMATIE/BEZETTI NGSOVERZICHT	1 januari 2022	31 december 2022	gemiddelde bezetting 2022
kabinet president	3,05	3,05	3,05
kabinet procureur- generaal	4,86	5,86	5,61
sector civiel recht	72,71	72,61	73,65
sector strafrecht	83,67	85,62	85,37
sector	46,42	43,53	45,15

belastingrecht			
overige bedrijfsvoering	46,50	48,34	47,19
TOTAAL	257,21	259,01	260,02

Jaarrekening

Bijgaand treft u de financiële jaarrekening 2022 aan. Het totale toegekende budget, inclusief tijdelijke gelden voor projecten zoals voor deelname aan digitalisering in de strafrechtketen, bedroeg in 2022 37.847.000 euro. In de PDF worden de staat van verplichtingen, uitgaven en ontvangsten en de saldibalans weergegeven voorzien van een nadere toelichting.

De jaarrekening is gecontroleerd door een onafhankelijke externe accountant; PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. De accountant oordeelt een getrouw beeld van de uitkomsten van de begrotingsuitvoering over 2022 en de rechtmatigheid van de in de jaarverantwoording van de Hoge Raad der Nederlanden opgenomen verplichtingen, uitgaven en ontvangsten en saldibalansposten in overeenstemming met de Comptabiliteitswet 2016 en de daaruit voortvloeiende regelgeving en bepalingen bij en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT). Op 15-3-2023 is door PricewaterhouseCoopers accountants N.V. een goedkeurende verklaring afgegeven.

[Jaarrekening 2022 \(pdf, 622 kB\)](#)

In control-verklaring

Verklaring van effectiviteit van risicobeheersing en controlesystemen

De interne risicobeheersing en controlesystemen hebben in 2022 effectief gefunctioneerd. Het gehanteerde systeem biedt in redelijke mate zekerheid dat er geen onjuistheden van materieel belang in de verslaggeving zijn en geen (interne) risico's vanuit de huidige bedrijfsvoering zijn die de continuïteit voor de komende maanden in gevaar brengen. Zonder uitputtend te zijn kan daarbij worden genoemd het financieel systeem met borgingen in de autorisatiestructuur en continuïteitsborging door het ministerie van J&V, de IT-omgeving van de Hoge Raad met interne borgingen en uitwijk naar een externe locatie, aanwezigheid van voldoende gekwalificeerd personeel en monitoring van de zaakstromen van het primair proces. Daarbij is de risicobereidheid laag ten aanzien van de continuïteit van het cassatieproces, vanuit het belang van correcte zaak behandeling voor zowel betrokken partijen als voor de reputatie van de Hoge Raad. De risicobereidheid is hoger ten aanzien van een aantal bedrijfsvoeringsthema's die niet primair tot cassatierechtspraak of andere wettelijke taken behoren, dit ook met het oog op de beperkte omvang van de organisatie en het moeten prioriteren van de werkzaamheden.

De beheersing van het primair proces

De primaire zaakprocessen kennen voldoende waarborgen om continuïteit te verzekeren, continuïteit wordt daarbij gedefinieerd als kwantiteit, tijdigheid en kwaliteit. De kwetsbaarheid zit daarbij primair in IT-systemen en in het gedrag van personeel. IT-veiligheid vraagt in het kader van externe ontwikkelingen steeds meer aandacht en steeds meer maatregelen. De justitiële omgeving en daarbinnen de eigen werkomgeving kent een groot aantal maatregelen om deze veiligheid zo goed als mogelijk te borgen. Portaal eNCC (Netherlands Commercial Court), Portaal Mijn Zaak Hoge Raad en Mijn Werkomgeving worden onderhouden en regelmatig van nieuwe functies voorzien. Kennismanagement en ontwikkelde kennisystemen zoals het Kennisplein hebben daarbinnen een specifieke plaats. Om een correct gebruik van instrumenten (zoals DIGID) en om te voldoen aan veiligheidseisen worden regelmatig audits uitgevoerd, waarvan de uitkomsten weer worden teruggevoerd naar de processen (feed back loop). Er zijn maatregelen getroffen om voorzieningen bij uitval te continueren.

De beheersing van bedrijfsvoeringsprocessen – algemeen

De scope van de beheersing van de bedrijfsvoeringsprocessen bestaat met name uit beheersing van financiën, IT, personeel en veiligheid.

De beheersing van bedrijfsvoeringsprocessen – financieel

Het financieel beheer en de begrotingssystematiek worden met behulp van een jaarlijks terugkerende Planning en Control-cyclus uitgevoerd, die de doelmatigheid van de bestedingen borgt. Deze begint met het opstellen van een jaarplan, dat door het algemeen bestuur van de Hoge Raad wordt vastgesteld en vervolgens wordt besproken met het ministerie van Justitie & Veiligheid in onder meer een bestuurlijk overleg. Dit leidt tot toekenning van een taakstellend budget voor de Hoge Raad, vastgesteld door het directoraat-generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving (DGRR). Het monitoren van de realisatie van het jaarplan en de bijbehorende financiële uitgaven vindt plaats door de financiële afdeling en met het management wordt dit maandelijks besproken. Daarbij wordt het management ondersteund bij het nemen van (financiële) besluiten. In de loop van het betreffende jaar wordt periodiek aan DGRR gerapporteerd. Daarnaast is op regelmatige basis overleg met DGRR om de stand van zaken te belichten. Aan het einde van elk boekingsjaar vindt – conform het gesloten convenant tussen de Hoge Raad en de minister van Justitie en Veiligheid - een accountantscontrole plaats door een externe accountant (PwC). Dit heeft tot op heden altijd een goedkeurende in-controlverklaring opgeleverd.

Specifieke aandacht in 2022 heeft het vier-ogen-principe gekregen. Met de komst van de nieuwe manager FP&C zijn bevoegdheden en rollen opnieuw ingedeeld waarbij functionele scheiding en het vier ogen principe consistent is doorgevoerd. Daarbij is ook gekeken naar het borgen van achtervang zodat de financiële processen, ondanks de beperkte omvang van de organisatie, ook bij afwezigheid altijd doorgang kunnen vinden. Daarnaast is aandacht besteed aan het benoemen van risico's tot fraude en zijn beheermaatregelen genomen om deze zoveel mogelijk tegen te gaan. Daarbij zijn er ook risico's gedetecteerd die verbonden zijn aan rijksbeleid, zoals bijvoorbeeld het in kunnen dienen van een thuiswerkvergoeding, waarover contact is met de rijksoverheid om te bezien op welke wijze de controle kan worden ingericht.

De beheersing van bedrijfsvoeringsprocessen – personeel en veiligheid

De personeelsmanagementcyclus (waaronder de kwaliteit van de personeelsinformatievoorziening in relatie tot P-Direkt) is geborgd middels beschreven rollen, taken, verantwoordelijkheden, werkprocessen, etc. Dit maakt dat het personeelsbeheer en het

personeelsbeleid tijdig, juist en volledig kan worden gevoerd. Daarbij is in 2022 het beleid ten aanzien van VOG en voor enkele functies op A-screening herijkt. Ook in het primaire proces wordt bij het verwerken van dossiers het vier-ogen-principe toegepast om het maken van fouten zoveel als mogelijk te reduceren.

Veiligheid - fysiek, IT en informatieveiligheid - vraagt continue aandacht. In 2022 is vastgesteld dat er jaarlijks een risicoanalyse op het gebied van veiligheid in de organisatie wordt verricht om indien relevant het beleid te actualiseren en beschreven maatregelen te herijken. Er wordt tevens gewerkt aan een crisisaanpak waarbij een oefening gepland is voor 2023.

Het onderwerp risicomanagement heeft een vaste plaats gekregen in de bedrijfsvoering, en zal verder vorm krijgen in 2023. De risico's zijn systematisch in kaart gebracht en op hoofdlijnen zijn de mitigerende maatregelen gedefinieerd. De detaillering ervan zal nog plaatsvinden. Ook zal de periodieke monitoring van de risico's en de mitigerende maatregelen nog moeten worden opgepakt. Dit zal in 2023 worden geëffectueerd.

Den Haag, januari 2023

Directeur bedrijfsvoering

Drs V.J. de Witte